

คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อพิธีกรรม
เอกสารชุดความรู้เรื่อง พิธีบูชาขอบพระคุณ
(มิสซา)

เรื่อง
พิธีบูชาขอบพระคุณในชีวิตคริสตชน
เล่มที่ 3
สำหรับคริสตชนทั่วไป

คำนำ

ความเชื่อในเรื่องการประทับอยู่ของพระเจ้า มีอยู่ในชีวิตคริสตชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การประทับอยู่เมื่อร่วมพิธีกรรม เพียงแต่เข้าใจผิดแยกแตกต่างตามยุคสมัย ในสังคายนาวาติกันที่ 2 (ค.ศ.1965) ได้ปรับวิสัยทัศน์ใหม่เกี่ยวกับการประทับอยู่ของพระองค์โดยยังคงยึดเอา **พิธีบูชาขอบพระคุณเป็นศูนย์กลางคริสตชน** พร้อมกับส่งเสริมให้คริสตชนเติบโตด้วยความเชื่อ จากความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระธรรมล้ำลึกของพระคริสตเจ้า (การสิ้นพระชนม์ การกลับคืนพระชนมชีพ และการเสด็จกลับมาอีกครั้งหนึ่ง) ในพิธีนั้น ดังนั้นพิธีกรรมจึงมีเป้าหมายอยู่ที่ **“การมีส่วนร่วม อย่างเต็มเปี่ยมด้วยความรู้ตัว และด้วยการกระทำ”** (SC 48) กล่าวคือ คริสตชนเมื่อไปร่วมพิธีแล้ว (มิใช่ไปดูหรือไปฟัง) เขาจะเข้าใจทุกสิ่งทุกอย่างของพิธีกรรมนั้นอย่างถูกต้อง

คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อพิธีกรรม ได้ดำเนินโครงการเพื่อเสริมสร้างความรู้เรื่องพิธีบูชาขอบพระคุณ แก่คริสตชนทุกระดับ และหลากหลายวิธีการด้วยกัน การดำเนินโครงการในแต่ละครั้งนั้นก็จะมีเอกสารอันจะนำไปศึกษาเพิ่มเติมสำหรับผู้สนใจทุกคน

เอกสารฉบับนี้เป็นการรวบรวมหัวข้อและประเด็นสำคัญๆ สำหรับคริสตชนทั่วไป โดยเฉพาะ เหมาะสมอย่างยิ่งกับการเอาไปสอนเด็กๆ หรือบุคคลที่ยังไม่เข้าใจพิธีกรรม โดยสรุปเฉพาะประเด็นสำคัญๆ เท่านั้น และหวังว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นแนวทางแก่การอภิบาลสัตบุรุษได้ดียิ่งขึ้น

ขอพระเจ้าประทานพรแก่ท่าน
คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อพิธีกรรม

พิธีกรรมในชีวิตคริสตชน

สังคายนาแห่งวาติกันที่ 2

จุดสำคัญที่เกิดขึ้น เรื่องพิธีกรรมในสังคายนาวาติกันที่ 2 คือการให้ความสำคัญกับ **“การอธิบาส”** คือกับการเจริญเติบโตของคริสตชนสู่วุฒิภาวะของความเชื่อในบริบทและสภาพแวดล้อมของการดำรงชีวิตในกาลเวลา จุดเปลี่ยนดังกล่าวปรากฏอย่างชัดเจนเช่นกันในการปฏิรูปพิธีกรรมซึ่งมีเป้าหมายอยู่ที่ **“การมีส่วนร่วม อย่างเต็มเปี่ยมด้วยความรู้ตัวและด้วยการกระทำ”** (SC 48) เพื่อว่าอัครการร่วมพิธีกรรมดังกล่าว คริสต-ชนจะได้เติบโตในความเชื่อและการเป็นพยานถึงพระคริสตเจ้า สังคายนายังตระหนักอีกด้วยว่า เงื่อนไขของความเป็นไปได้ของการมีส่วนร่วมในแบบดังกล่าวคือ คริสตชน **“เข้าใจธรรมล้ำลึกแห่งความเชื่อ(ที่ฉลอง) ในพิธีจารีตและบทภาวนา”** (SC48) ส่วนเป้าหมายอื่นของการปฏิรูปล้วนเป็นผลของความสามารถในการร่วมฉลองตามแบบดังกล่าวทั้งสิ้น ซึ่ง ได้แก่

- 1) เพื่อคริสตชนจะได้รับการหล่อหลอมด้วยพระวาจาของพระเจ้า
- 2) เพื่อคริสตชนจะได้รับการหล่อเลี้ยงด้วยพระกายของพระคริสต์
- 3) เพื่อคริสตชนจะถวายเป็นการขอบพระคุณพระเจ้า
- 4) เพื่อคริสตชนจะารู้จักถวายตัวเองเป็นเครื่องบูชาพร้อมกับพระสงฆ์ เมื่อพวกเขาถวายเครื่องบูชาปราศจากมลทิน คือพระคริสตเจ้า

เพื่อว่าอัครพระคริสตเจ้า ผู้ทรงเป็นศูนย์กลางระหว่างมนุษย์กับพระบิดา คริสตชนจะค่อยๆ ดำเนินชีวิตในความเป็นหนึ่งกับพระเจ้าและกับเพื่อนมนุษย์อย่างสมบูรณ์

พิธีบูชาขอบพระคุณ

มุมมองทางเทววิทยา

“งานไถ่มนุษย์ลุล่วงความสำเร็จอาศัยพิธีกรรม” ในพิธีบูชาขอบพระคุณนั้น พิธีกรรมจึงเป็นเครื่องมือดีเด่น ที่ช่วยให้สัตบุรุษแสดงด้วยชีวิต และให้คนอื่นเห็นประจักษ์ว่า พระธรรมล้ำลึกของพระคริสตเจ้าและธรรมชาติแท้จริงของพระศาสนจักรแท้เป็นอย่างไร

(พระสังฆธรรมนูญว่าด้วยพิธีกรรม อาร์มภบท ข้อ 2)

- พิธีบูชาขอบพระคุณจึงได้เน้นถึง พระวาจา ความเชื่อและการกลับใจ ตามบริบทของชีวิตและการเป็นพยานถึงพระคริสตเจ้า
- มุมมองใหม่เกี่ยวกับพิธีกรรมและพิธีบูชาขอบพระคุณ
 - ก. การฉลองความเชื่อและการเข้ามีส่วนร่วมในผลของการไถ่ของ พระคริสตเจ้าในพระธรรมล้ำลึก
 - ข. การฉลองประวัติศาสตร์แห่งความรอด
 - ค. การฉลองการพบปะกับพระตรีเอกภาพ
- แก่นสารที่สำคัญของชีวิตคริสตชน และการเป็นพยาน ได้แก่

ดังนั้นในพิธีบูชาขอบพระคุณ จุดสูงสุดของชีวิตและการเติบโตของความเชื่อ

พิธีบูชาขอบพระคุณ

การมีส่วนร่วมโดยการรู้และการเข้าใจในพระธรรมล้ำลึก

1. ประวัติศาสตร์ของพิธีบูชาขอบพระคุณ

พระเยซูเจ้าได้ยึดเอาแนวทางธรรมประเพณีของชาวยิว ที่จัดทำพิธีบูชาเพื่อขอบพระคุณพระยาเวห์ และทรงจัดทำแนวทางของพระองค์เองโดย

พระเยซูคริสตเจ้าทรงตั้งศิลมหาสนิท ในพระคัมภีร์ภาคพันธสัญญาใหม่ ได้เล่าถึงการกระทำของพระเยซูคริสตเจ้า ขณะรับประทานอาหารค่ำครั้งสุดท้ายของพระองค์ โดยเอกสารฉบับที่เก่าแก่ที่สุดคือ จดหมายของนักบุญเปาโล ฉบับแรกถึงชาวโครินธ์ เล่าว่า “เหตุว่าเรื่องที่ข้าพเจ้าบอกให้ท่านทราบนั้น ข้าพเจ้าได้รับจากพระเจ้า คือในคืนที่พระเยซูเจ้าถูกทรยศ พระองค์ทรงหยิบขนมปังเมื่อ (ภาวนา) ขอบพระคุณแล้ว ทรงบิออก ตรัสว่า **“นี่คือกายของเรา ที่จะมอบเพื่อท่าน จงทำดังนี้ เพื่อระลึกถึงเราเถิด”** ทำนองเดียวกัน เมื่อเสิร์ฟอาหารค่ำเสร็จแล้ว พระองค์ทรงหยิบถ้วยเหล้าองุ่น ตรัสว่า **“ถ้วยนี้คือพันธสัญญาใหม่ด้วยโลหิตของเรา (หรือ **“นี่เป็นถ้วยโลหิตของเรา โลหิตแห่งพันธสัญญาใหม่...”**) ทุกครั้งที่ท่านดื่มถ้วยเหล้าองุ่นนี้ จงทำเพื่อระลึกถึงเราเถิด”** (1 คร 11:23-25)

บรรดาสาวกของพระองค์ได้ยึดแนวทางที่พระองค์ทรงสอนพวกเขา นำไปยังดินแดนต่างๆ ที่แตกต่างกันทั้งธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ภาษา ฯลฯ โดยสาระสำคัญได้ถูกถ่ายทอดมานับพันๆ ปี จนเป็นโครงสร้างให้เราได้เห็น

2. โครงสร้างพิธีบูชาขอบพระคุณ

2.1 วัตถุประสงค์ของการจัดโครงสร้างของพิธี

- เพื่อแสดงให้เห็นว่า พิธีบูชาขอบพระคุณเป็นการทำให้ประชากรของพระเจ้าได้เข้าไปอยู่ในประวัติศาสตร์แห่งความรอดอย่างไร
- เพื่อเป็นกรอบและตีความตามระบบสัญลักษณ์ที่พบเห็น
- เพื่อเข้าใจความหมายจารีตการบูชาขอบพระคุณตามความเป็นจริงเหมือนสมัยพระเยซูเจ้า
- เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับอริยาบทและท่าทางที่ใช้ในพิธีบูชาขอบพระคุณ

2.2 โครงสร้างในพิธีบูชาขอบพระคุณ

- เริ่มพิธี

ก. เพลงเริ่มพิธี

ค. บทพระสิริรุ่งโรจน์

ข. บทรำวิงวอน

ง. บทภาวนาของประธาน

- ภาควจนพิธีกรรม

พระวาจาที่เคยตรัสในอดีต กลับเป็นพระวาจาที่ตรัสในปัจจุบัน และกลับเป็นความจริงในวันนี้สำหรับผู้ร่วมพิธีบูชาขอบพระคุณ

ก. บทอ่าน

ข. พระวรสาร

ค. เทศน์

ง. บทข้าพเจ้าเชื่อ จ. บทภาวนาเพื่อมวลชน

- ภาคบูชาขอบพระคุณ

เป็นการรื้อฟื้นเหตุการณ์พระธรรมล้ำลึกของพระเยซูเจ้าในอาหารค่ำมื้อสุดท้ายก่อนทรงรับทรมานและสิ้นพระชนม์บนไม้กางเขน

ก. เตรียมเครื่องบูชา

ค. รับศีลมหาสนิท

ข. บทภาวนาเตรียมเครื่องบูชา

ง. บทภาวนาหลังรับศีล

- ปิดพิธี

3. ปีพิธีกรรมกับพิธีบูชาขอบพระคุณ

3.1 หัวใจของการฉลอง ได้แก่

- ความเข้าใจพระวาจา(พระคัมภีร์) สามารถเข้าใจหลักการทั่วไปของการจัดระบบบทอ่าน คือ
 - ก. สามบทอ่าน (พระธรรมเดิม – จดหมาย – พระวรสาร)
 - ข. หนึ่งรอบ สามปี (ปี A – ปี B – ปี C)
 - ค. บทอ่านวันธรรมดา สองปี (ปีคู่ – ปีคี่)
- การตอบรับด้วยท่าทีที่เหมาะสม(สดุด – บทภาวนา(collecta) – บทนำขอบพระคุณ)
- การตอบรับด้วยการดำเนินชีวิตที่สอดคล้อง

3.2 ปีพิธีกรรม(เทววิทยา และ การอภิบาล)

- มุมมองด้านเทววิทยา = “ความเป็นศูนย์กลางของธรรมล้ำลึกปัสกา”
- มุมมองด้านการอภิบาล = “การเติบโตของความเชื่อ”

3.3 ชั้นของการฉลอง

3.3.1 Solemnitas ปฏิทินใช้ว่า สมโภช

3.3.2 Festum ปฏิทินใช้ว่า ฉลอง

3.3.3 Memoria ปฏิทินใช้ว่า ระลึกถึง

Memoria ยังแบ่งเป็น Memoria obligatoria (ระลึกบังคับ)

Memoria facultative (ฉลองไม่บังคับ)

3.4 ปฏิทินพิธีกรรม

- แบ่งออกเป็นปี (A B C)
- แต่ละปีแบ่งออกเป็นเทศกาล
 - ก. วงเทศกาลพระคริสตสมภพ
 - เทศกาลเตรียมรับเสด็จพระคริสตเจ้า
 - เทศกาลพระคริสตสมภพ
 - ข. วงเทศกาลปัสกา
 - เทศกาลมหาพรต
 - เทศกาลปัสกา (สัปดาห์ศักดิ์สิทธิ์ปัสกา)
 - ค. เทศกาลธรรมดา
 - วันฉลองแม่พระ และนักบุญต่างๆ

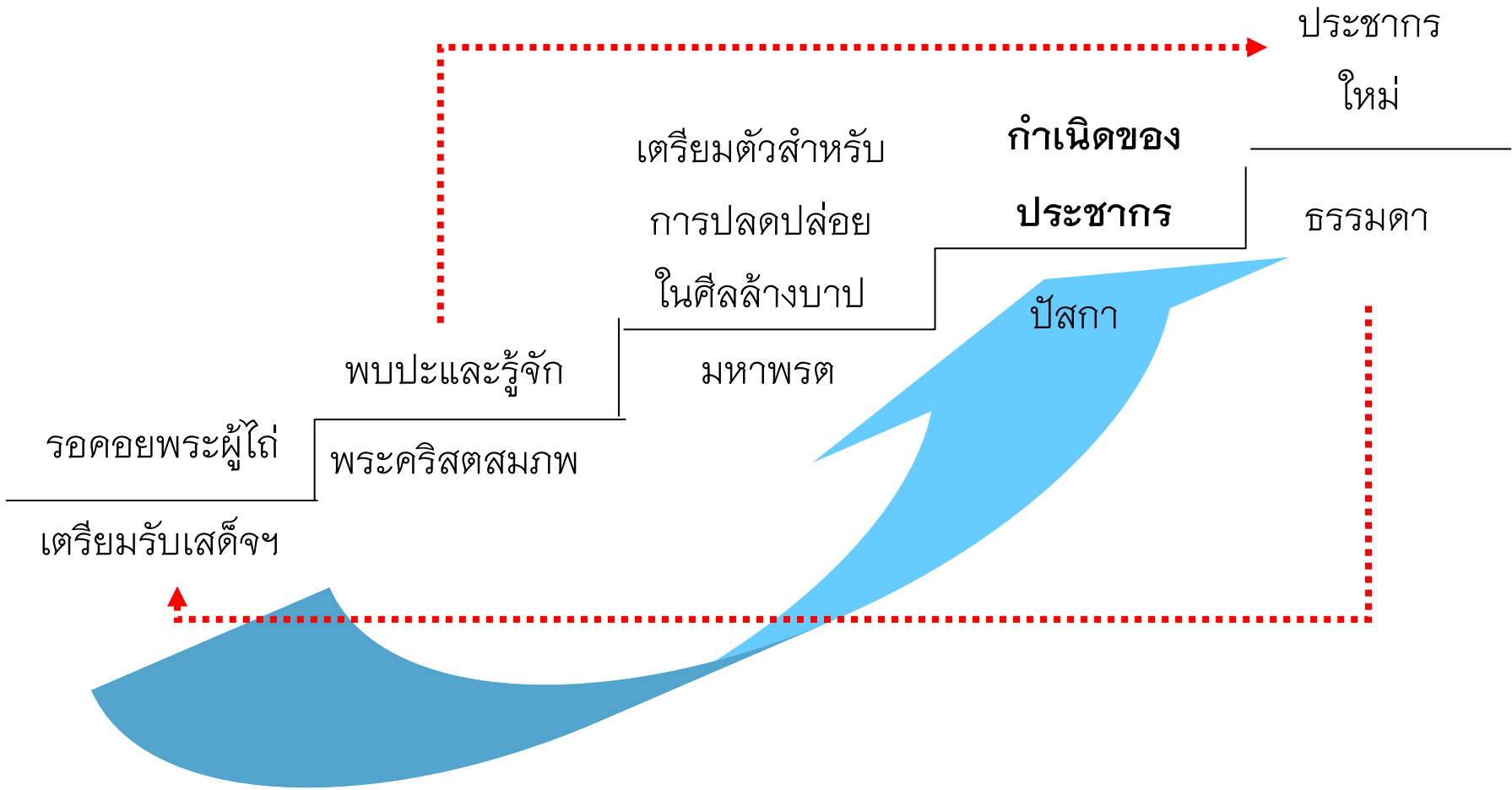
3.5 ข้อเสนอแนะบางประการเกี่ยวกับวันฉลองบังคับ

3.5.1 วันฉลองบังคับมี 7 วัน คือ

- วันพระคริสตสมภพ ซึ่งฉลองตรงวัน
- อีก 6 วัน คือ พระคริสตเสด็จองค์ พระเยซูเจ้าเสด็จขึ้นสวรรค์ พระนางมารีย์รับเกียรติยกขึ้นสวรรค์ นักบุญทั้งหลาย พระกายพระโลหิตพระคริสตเจ้า นักบุญเปโตรและนักบุญเปาโลนั้น ให้เลื่อนไปฉลองในวันอาทิตย์ถัดไป (หรือจะฉลองตรงวันก็ได้)

3.5.2 วันฉลองสำคัญ และไม่บังคับ คือ พระนางมารีย์พระชนนีพระเจ้า พระนางมารีย์ผู้ปฏิสนธินิรมล และ นักบุญยอแซฟ ให้ฉลองตรงวัน หรือจะเลื่อนไปฉลองในวันเสาร์ก็ได้

เส้นทางเดินของความเชื่อในปีพิธีกรรม

4. บทอ่าน(พระคัมภีร์)ในพิธีบูชาขอบพระคุณ

“พระศาสนจักรแสดงคารวกิจต่อพระคัมภีร์เสมอมา เช่นเดียวกับที่แสดงคารวกิจต่อพระกายของพระเจ้าเองในพิธีกรรม พระศาสนจักรเอาปึงแห่งชีวิตมาจากโต๊ะแห่งพระวาจาพระเจ้าและแห่งพระกายพระคริสตเจ้า” (พระธรรมนูญ เรื่องการเผย ของพระเป็นเจ้า บทที่ 6 ข้อ 21)

บทอ่านในเทศกาลต่างๆ

- 1) เทศกาลเตรียมรับเสด็จพระคริสตเจ้า
- 2) เทศกาลพระคริสตสมภพ
- 3) เทศกาลมหาพรต
- 4) เทศกาลปัสกา
- 5) เทศกาลธรรมดา

ก. บทอ่านมิสซาวันอาทิตย์เทศกาลธรรมดา จะแบ่งออกเป็นปี คือ

- ปี A อ่างถึงพระวรสารนักบุญมัทธิว
- ปี B อ่างถึงพระวรสารนักบุญมาร์โกและยอห์น
- ปี C อ่างถึงพระวรสารนักบุญลูกา

ข. บทอ่านมิสซาวันธรรมดา จะแบ่งออกเป็นปีคู่ และ ปีคี่ คือ

- ปีคู่ ใช้สำหรับปีคู่ทุกปี (2000, 2002, 2004,)
- ปีคี่ ใช้สำหรับปีคี่ทุกปี (2001, 2003, 2005,)

บทอ่านในพิธีบูชาขอบพระคุณ

1) บทอ่านวันธรรมดา

- บทอ่านที่ 1 (พระธรรมเดิม, พระธรรมใหม่, จดหมายของอัครสาวก)
- บทอ่านพระวรสาร

2) บทอ่านวันอาทิตย์

- บทอ่านที่ 1,2 (พระธรรมเดิม, พระธรรมใหม่, จดหมายของอัครสาวก)
- บทอ่านพระวรสาร

5. ดนตรีศักดิ์สิทธิ์ในพิธีบูชาขอบพระคุณ

5.1 ดนตรีศักดิ์สิทธิ์ในปัจจุบัน

สังคายนาวาติกันที่ 2 ดนตรีในพิธีกรรมมิใช่จะต้องมีลักษณะของดนตรีที่ใช้เฉพาะในวัตรรูปแบบเดิม เช่น เพลงเกรโกเรียนและโพลีโฟนเท่านั้น แต่ดนตรีที่ใช้ในพิธีกรรมปัจจุบันสามารถดัดแปลงมาจากดนตรีพื้นเมืองและใช้เครื่องดนตรีของชาวบ้านประกอบเข้าด้วยกัน เพื่อสามารถทำให้ทั้งผู้ร้องและผู้ฟังก้าวหน้าในทางแห่งความศักดิ์สิทธิ์ได้ สังคายนาวาติกันที่ 2 อนุญาตให้ใช้ภาษาท้องถิ่นแทนภาษาลาติน และให้ดัดแปลงดนตรีพิธีกรรมให้เข้ากับประเพณีวัฒนธรรมประจำชาติของตน สนับสนุนให้ใช้ดนตรีพื้นเมืองในพิธีกรรมมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในด้านการอภิบาลสัตบุรุษ

แนวคิดสำคัญของสังคายนานี้เกี่ยวข้องกับดนตรีในพิธีกรรม คือ **“เพื่อมุ่งการอภิบาลสัตบุรุษอย่างแท้จริง มิได้มุ่งเน้นแต่ด้านเทววิทยาของบทเพลงเหมือนที่ผ่านมา”** และ **“เพื่อมุ่งให้ปรับปรุงดนตรีพิธีกรรมให้เข้ากับประเพณีวัฒนธรรมประจำชาติของตน**

ที่สุด หัวใจสำคัญของการเปลี่ยนแปลงดนตรีในพิธีกรรม เป็นเพราะต้องการเน้นด้านการอภิบาล ส่วนที่สำคัญที่สุด ก็คือ **“การสร้างการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันของสัตบุรุษ (Active Participation)”** เน้นย้ำถึงการมีส่วนร่วมนั้นต้องเกิดมาจากการรู้ตัว, การมีสำนึก ความตั้งใจ ความเข้าใจถึงกิจการที่กระทำและในพระสังฆธรรมนูญว่าด้วยเรื่องพิธีกรรม SC. ข้อ 113 ได้สรุปเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในดนตรีพิธีกรรมโดยกล่าวว่า **“คารวกิจในพิธีกรรมจะมีลักษณะสง่า ขวนศรัทธายิ่งขึ้น หากทำวัตรสรรเสริญพระด้วยการขับร้องอย่างสง่า โดยมีผู้ช่วยประกอบพิธี และมีสัตบุรุษมาร่วมด้วย”** จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำความเข้าใจถึงโครงสร้าง รวมทั้งภาพรวมของพิธีบูชาขอบพระคุณที่มีความสัมพันธ์กับการใช้ดนตรีในพิธีกรรมนั่นเอง

5.2 โครงสร้างของดนตรีศักดิ์สิทธิ์ในพิธีบูชาขอบพระคุณ

5.2.1 บทเพลงภาคปกติของพิธีบูชาขอบพระคุณ(Ordinary Chants)

บทเพลงภาคปกติของพิธีบูชาขอบพระคุณ มีลักษณะโครงสร้างของเนื้อเพลงที่ไม่เปลี่ยนแปลงโดยมีถ้อยคำต่างๆ ยังคงเหมือนเดิมตรงกับเนื้อหาการตอบรับในบทประจำพิธีบูชาขอบพระคุณ(Ordo Missae) และจากการพัฒนาหลังสุดของสังคายนาวาติกันที่ 2 สามารถแบ่งออกได้ดังต่อไปนี้คือ

- ก. บทรำวิงวอน “ข้าแต่พระเจ้า ขอทรงพระกรุณาเถอญ” (Kyrie eleison)
- ข. บทพระสิริรุ่งโรจน์ (Gloria)
- ค. บทข้าพเจ้าเชื่อ (Credo)
- ง. บทศักดิ์สิทธิ์ (Sanctus – Benedictus)
- จ. บทลูกแกะพระเจ้า (Agnus Dei)
- ฉ. บทประกาศปิดพิธี (Dismissal)

5.2.2 บทเพลงภาคเฉพาะของพิธีบูชาขอบพระคุณ(Proper Chants)

บทเพลงในภาคเฉพาะ (Proper Chants) ลักษณะเนื้อหาของบทเพลงเปลี่ยนแปลงได้ โดยสามารถบ่งบอกลักษณะธรรมเนียมลัทธิของแต่ละเทศกาล หรือช่วงระยะเวลาออกเหนือไปจากเทศกาลสำคัญๆ ซึ่งมีคุณลักษณะและบทบาทต่างกันไป ดังต่อไปนี้

- ก. บทเริ่มพิธี (Introit)
- ข. บทคั่นระหว่างบทอ่าน (Gradual)
- ค. บทรับศีล (Communion)
- ง. บทภาควាយ หรือ เตรียมเครื่องบูชา (Offertory)
- จ. บทปิดพิธี (Final Song)

5.2.3 บทเพลง “มิสซาขับร้อง” (Missa Cantata)

“มิสซาขับร้อง” (Missa Cantata) หมายถึงพิธีบูชาขอบพระคุณที่มีทั้งพระสงฆ์ผู้เป็นประธานและสัตบุรุษหรือหมุ่่นักขับร้องได้ร้องเพลงตามที่กำหนดไว้ในหนังสือพิธีบูชาขอบพระคุณ “พิธีบูชาขอบพระคุณครบเครื่อง” (Missa Solemnis) คือ เมื่อทุกฝ่ายขับร้องบทต่างๆ ตามที่กำหนดไว้และยังมีสังฆนุกรและผู้ช่วยจารีตมาเสริมความสง่างามให้พิธีกรรมนั้นด้วย

บทต่าง ๆ ที่พระสงฆ์ควรจะขับร้อง มีดังต่อไปนี้

- ก. บทเศษพระนาม (คำทักทายของพระสงฆ์)
- ข. บทภาวนาของประธาน
- ค. บทภาวนาเตรียมเครื่องบูชา
- ง. บทนำขอบพระคุณและบทขอบพระคุณ
- จ. บทประกาศพระธรรมล้ำลึกแห่งความเชื่อ
- ฉ. บทขอพระเกียรติทำยบทและ “อาแมน”
- ช. บทข้าแต่พระบิดาของข้าพเจ้าทั้งหลาย
- ซ. บทภาวนาหลังรับศีล
- ฅ. บทอวยพร (บททักทายที่ประชุม)

5.3 แนวทางปฏิบัติของดนตรี

5.3.1 แนวทางดนตรีของเทศกาลสำคัญ

- ก. เทศกาลเตรียมรับเสด็จพระคริสตเจ้า
- ข. เทศกาลพระคริสตสมภพ
- ค. เทศกาลมหาพรต
- ง. เทศกาลปัสกา (ตรีวารปัสกาและอาทิตย์ในเทศกาลปัสกา)

5.3.2 แนวทางดนตรีของพิธีบูชาขอบพระคุณวันอาทิตย์ในเทศกาล

ธรรมดา

วันอาทิตย์ นับเป็นวันฉลองแรกเริ่มของคริสตชน โดยที่คริสตชนมองเห็นว่าเป็นวันสำคัญที่จะต้องมาร่วมฉลอง เพราะประวัติแห่งความรอดของมนุษย์ตรงกับวันอาทิตย์

เทศกาลธรรมดา เป็นช่วงที่ยาวที่สุดของปีพิธีกรรม (ประมาณ 34 สัปดาห์) มีลักษณะเวลาที่ต่างไปจากเทศกาลสำคัญทั้ง 4 ที่ได้นำเสนอไปแล้ว เป็นช่วงโอกาสที่จะมาพบปะชุมนุมกัน

5.3.3 แนวทางดนตรีวันฉลองอื่น ๆ

นอกจากการฉลองในเทศกาลสำคัญและการฉลองในเทศกาลธรรมดาในปีพิธีกรรมยังมีการฉลองอื่นๆ ที่อยู่ในช่วงของเทศกาลธรรมดา ซึ่งเราสามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ

- ก. วันฉลองพระเยซูเจ้า
- ข. วันฉลองแม่พระ
- ค. วันฉลองนักบุญสำคัญ

6. การจัดสภาพแวดล้อมในพิธีกรรม

การจัดสภาพแวดล้อมสำหรับพิธีบูชาขอบพระคุณ

6.1 การจัดเตรียมสถานที่ในปัจจุบัน ควรคำนึงถึงความสัมพันธ์ของส่วนต่างๆ และความเป็นเอกภาพ

สถานที่ฉลองพิธีบูชาขอบพระคุณกระทำในวัดหรือที่อื่นที่เหมาะสม (IG. 253) วัดควรจะมี ความสง่างามและสะท้อนภาพการเป็นพระศาสนจักรในมิติฝ่ายจิต(IG. 255) การรวมตัวกันของประชากรของพระเจ้าในพิธีบูชาขอบพระคุณ เป็นการรวมตัวกันในลักษณะที่ส่วนต่างๆ ของชุมชนผู้มีความเชื่อ มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันและเป็นไปในลักษณะมีอันดับชั้น ตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละคนในพิธีกรรมส่วนต่างๆ ดังนั้นการจัดรูปแบบของวัด โดยภาพรวมจะต้องสะท้อนภาพของการชุมนุมกันของประชากรของพระเจ้า และในการมาชุมนุมกันนี้ ประชากรของพระเจ้าจะมีโอกาสได้สัมผัส**พระธรรมล้ำลึกแห่งความเชื่อ** ซึ่งพิธีกรรมถ่ายทอดให้มีสำนึกว่าพระเจ้าเป็นศูนย์กลางชีวิตของตนและของชุมชนผู้มีความเชื่อ ในบรรยากาศของการบำเพ็ญภาวนา (contemplation) และบรรยากาศของการต้อนรับกันและกัน (Hospitality) อย่างอบอุ่น เป็นกันเองระหว่างสมาชิกของชุมชนผู้มีความเชื่อ วางตัวตามสบายในการพบปะ รู้จักซึ่งกันและกัน ไม่รู้สึกว่าจะถูกละเลยหรือถูกถือเป็นคนนอก หรือเป็นเพียงผู้ชม บรรยากาศของการมีส่วนร่วม (participation) อย่างแท้จริง รวมทั้งจะต้องจัดให้มีทุกสิ่งทุกอย่างที่จำเป็นสำหรับการประกอบพิธี และคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยแต่ละประการ ทั้งสัตบุรุษและคณะนักบวชจะต้องมีที่ของตน เพื่อช่วยให้สามารถมีส่วนร่วมได้อย่างเต็มที่ พระสงฆ์และผู้ช่วยพิธีมีที่ของตนในสักการสถาน สักการสถานควรได้รับการออกแบบโดยจัดแบ่งเป็นส่วนเป็นอันดับ แตกต่างกันตามหน้าที่ของแต่ละบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการนำภาวนา การประกาศพระวาจา และการช่วยที่พระแท่น ในขณะที่จัดสถานที่ให้กับแต่ละบุคคลในลักษณะเป็นอันดับ แตกต่างกันตามหน้าที่ ในเวลาเดียวกัน

จะต้องสะท้อนให้เห็นซึ่งความสัมพันธ์เชื่อมโยงเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันอย่างครบถ้วนของทุกส่วน แสดงออกให้เห็นอย่างชัดเจนถึงเอกภาพของประชากรของพระเป็นเจ้า จะต้องให้มีความเป็นหนึ่งเดียวกันของทุกส่วนย่อย จะต้องยึดถือความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันมาเป็นอันดับแรก ก่อนการแยกส่วนย่อย การจัดวางและจัดสรรเนื้อที่ส่วนต่างๆ จะต้องช่วยส่งเสริมบรรยากาศของการภาวนา และแสดงลักษณะศักดิ์สิทธิ์ของรหัสธรรมที่กำลังทำการฉลองอยู่นั้น (เทียบ IG. 257)

6.2 การจัดบริเวณสักการสถาน (Sanctuary)

สักการสถานควรออกแบบให้แยกส่วนจากส่วนของสัตบุรุษโดยอาศัยการต่างระดับหรืออาศัยโครงสร้างพิเศษและการตกแต่งเพื่อช่วยให้ทุกคนสามารถมองเห็นพิธีที่กำลังดำเนินไปได้ชัดเจน สักการสถานควรมีความกว้างขวางเพียงพอ เพื่อช่วยให้ผู้ประกอบพิธีและผู้ช่วยพิธีสามารถทำหน้าที่ได้โดยสะดวก (เทียบ I.G. 258)

องค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ สำหรับการฉลองพิธีบูชาขอบพระคุณ คือ

6.2.1 พระแท่นบูชา (Altar)

พระแท่นบูชาคือที่ที่การบูชาของพระคริสตเจ้าได้รับการรื้อฟื้นขึ้นใหม่

6.2.2 บรรณฐานหรือธรรมมาสน์ (Ambo or Lectern)

บรรณฐาน หรือ ธรรมมาสน์ คือที่อ่านและประกาศพระวาจาของพระเจ้า จะต้องจัดให้มีบรรณฐานหรือธรรมมาสน์หนึ่งอันเพื่อการนี้

6.2.3 ที่นั่งของประธานในพิธี (Chair)

พระแท่น เครื่องบูชาและพระสงฆ์เป็นสัญลักษณ์หมายถึงพระคริสตเจ้า ดังนั้นพระสงฆ์ในฐานะประธานในพิธีจึงเป็นสัญลักษณ์ หมายถึงการประทับอยู่ของพระคริสตเจ้าท่ามกลางประชากรใหม่ของพระเจ้า

6.3 การจัดเตรียมสถานที่อื่นๆ

6.3.1 สถานที่สำหรับสัตบุรุษ

สถานที่สำหรับสัตบุรุษควรสร้างและจัดวางในลักษณะที่ประชาสัตบุรุษมีความรู้สึกว่าจะอยู่รวมกันเป็นหมู่คณะและสามารถมีส่วนร่วมในการประกอบพิธีกรรมได้อย่างเต็มที่ สามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน และสามารถเข้าใจทุกสิ่ง

6.3.2 สถานที่สำหรับคณะนักขับร้อง ออร์แกน และเครื่องดนตรีชนิดอื่น

สถานที่สำหรับนักขับร้องควรจะต้องเอื้ออำนวยให้พวกเขาสามารถทำหน้าที่ได้อย่างดี สามารถนำที่ชุมนุมให้ร่วมขับร้องเพลงสรรเสริญพระเจ้าพร้อมเพรียงกัน อย่างมีชีวิตชีวา

6.3.3 วัตน์อวยศีลมหาสนิท (Eucharistic Chapel)

วัตถุประสงค์ของการเก็บรักษาศีลมหาสนิทไว้นี้ก็เพื่อส่งศีลเสปียงให้แก่คนป่วยและเพื่อการเฝ้าศีลส่วนตัว

6.3.4 อ่างล้างบาป (Baptistry)

เพื่อให้ประชาสัตบุรุษสามารถมีส่วนร่วมต้อนรับสมาชิกใหม่ของพระเจ้า ศาสนจักรในคำคืนวันตื่นเฝ้า

6.3.5 ที่จุ่มน้ำเสก

เพื่อเป็นเครื่องหมายการชำระตนในการเข้าสถานนมัสการของพระเจ้า

6.4 สิ่งอื่นๆ ที่ใช้ในพิธีบูชาขอบพระคุณ

6.4.1 รูปพระ (Images)

พระรูปของพระคริสตเจ้า พระแม่มาเรียและนักบุญได้รับการเคารพในวัดต่างๆ แต่รูปพระเหล่านี้จะต้องจัดวางในลักษณะที่จะไม่ทำให้สัตบุรุษวอกแวกไปจากการประกอบพิธีที่กำลังดำเนินอยู่และไม่ควรจะมีจำนวนมาก

6.4.2 เครื่องเรือนศักดิ์สิทธิ์ (Sacred Furnishings)

สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ตามบทบาทหน้าที่ของเครื่องเรือนศักดิ์สิทธิ์นั้นๆ กระนั้นก็ดี ควรเลือกใช้ "การตกแต่ง" ที่มีลักษณะเรียบง่าย มีสกุล และสะท้อนให้เห็นลักษณะของศิลปะแท้

6.4.3 ภาชนะศักดิ์สิทธิ์ (Sacred Vessels)

ภาชนะศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย ถ้วยกาลิกซ์ และจานรองศีล มีความสำคัญเป็นพิเศษ อันเนื่องมาจากบทบาทหน้าที่การใช้งานของภาชนะนั้น

6.4.4 ไม้กางเขน (Cross)

ภายในวัดควรมีไม้กางเขนที่เห็นได้อย่างเด่นชัด 1 อัน ไม่จำเป็นต้องมีหลายๆ อัน

6.4.5 ดอกไม้ (Flowers)

ดอกไม้เป็นองค์ประกอบภายนอก พิธีกรรมควรเน้นความเรียบง่าย มีสง่ามิให้เน้นเรื่องความสวยงาม การจัดดอกไม้ควรคำนึงว่า จะบังส่วนสำคัญบนพระแท่น หรือทำให้เกิดเป็นที่สะดุดหรือไม่

6.5 อภรณ์ศักดิ์สิทธิ์ (Sacred Vestments) ในพิธีบูชาขอบพระคุณ

สีที่ใช้ในอภรณ์ให้ความรู้สึกได้ดี สำหรับการฉลองรัศธรรมความเชื่อ และเทศกาลต่างๆ ตลอดปี และพัฒนาการในชีวิตคริสตชน (I.G. 307) สิ่งที่เคยใช้ตามประเพณีของพระศาสนจักรที่ควรรักษาไว้คือ

6.5.1 สีทอง

ใช้ในการประกอบศาสนกิจในวันสมโภชสำคัญๆ

6.5.2 สีขาว

ใช้ในการประกอบศาสนกิจและมิสซาของเทศกาลปัสกาและคริสตสมภพ และการระลึกถึงองค์พระเยซูเจ้าอื่นๆ

6.5.3 สีแดง

ใช้ในวันอาทิตย์พระมหาทรมาน (วันอาทิตย์ไบลาน) และวันศุกร์ศักดิ์สิทธิ์ วันพระจิตเจ้า วันฉลองพระมหาทรมานของพระเยซูเจ้า

6.5.4 สีเขียว

ใช้ในการประกอบศาสนกิจและมิสซาในเทศกาลธรรมดา

6.5.5 สีม่วง

ใช้ในเทศกาลมหาพรต เทศกาลเตรียมตัวรับเสด็จพระคริสตเจ้า และมิสซาสำหรับผู้ตาย

6.5.6 สีดำ

อาจจะใช้ในมิสซาผู้ตาย

6.5.7 สีชมพู

อาจใช้ในวันอาทิตย์แห่ง "ความชื่นชม" (Gaudete) หรือวันอาทิตย์สัปดาห์ที่สามในเทศกาลเตรียมรับเสด็จพระคริสตเจ้าและในวันอาทิตย์แห่ง "ความยินดี" (Laetare) หรือวันอาทิตย์สัปดาห์ที่สี่เทศกาลมหาพรต

หนังสือส่งเสริมความเข้าใจในเรื่อง “พิธีบูชาขอบพระคุณ

1) หนังสือผลการศึกษาด้านเทววิทยา พิธีกรรมและสังคมวิทยา

2) หนังสือแนวทางการวางแผนพิธีบูชาขอบพระคุณ ปี A, B, C

3) เอกสารเฉพาะเรื่อง ได้แก่

- ประวัติศาสตร์ของพิธีบูชาขอบพระคุณ
- โครงสร้างและความหมายพิธีบูชาขอบพระคุณ
- ระบบสัญลักษณ์ในพิธีบูชาขอบพระคุณ
- การเปลี่ยนแปลงจุดสำคัญด้านพิธีกรรมหลังสังคายนาวาติกันที่ 2
- ปีพิธีกรรมกับพิธีบูชาขอบพระคุณ
- บทอ่านในพิธีบูชาขอบพระคุณ
- บทภาวนาในพิธีบูชาขอบพระคุณ
- ดนตรีศักดิ์สิทธิ์ในพิธีบูชาขอบพระคุณ
- เพลงสดุดีในพิธีบูชาขอบพระคุณ
- ศิลปศักดิ์สิทธิ์
- การนำพิธีกรรมเข้าสู่วัฒนธรรมไทย

4) เอกสารชุดความรู้เรื่องพิธีบูชาขอบพระคุณ เล่ม 1, 2, 3

- **เล่ม 1** พันธสัญญาของพระเจ้ากับประชากรของพระองค์
(สำหรับพระสงฆ์, นักบวช และคริสตชนทุกคน)
- **เล่ม 2** ฤกษ์ ผิดๆ ในมิสซา
(สำหรับพระสงฆ์, นักบวช และผู้ประกอบพิธีฯ)
- **เล่ม 3** พิธีบูชาขอบพระคุณในชีวิตคริสตชน
(สำหรับคริสตชนทั่วไป)
- **เล่ม 4** การฉลองพระธรรมล้ำลึกปัสกา ตริวารศักดิ์สิทธิ์
(สำหรับพระสงฆ์, นักบวช และคริสตชนทุกคน)